

Enhed
Kommunaljura

Sagsbehandler
Lise Brandi-
Hansen

**Koordineret
med**

Sagsnr.
2020 - 6382

Doknr.
267402

Dato
22-06-2020

Telefonisk henvendelse fra en kommune om foretræde for udvalg

Social- og Indenrigsministeriet har telefonisk besvaret nedenstående spørgsmål fra en kommune om ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmers foretræde for udvalg

I. Om foretræde i et udvalgmøde efter § 20, stk. 4, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse

I. A. Kan borgerne på eget initiativ få foretræde?

§ 20, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse har følgende ordlyd:

”Udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for udvalget. Udvalgene kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af kommunalbestyrelsen, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning.”

Bestemmelsens 2. pkt. vedrører foretræde for udvalg. Af Hans B. Thomsen m.fl., Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2. udgave, 2010, fremgår herom s. 210 bl.a. følgende:

”Stk. 4, 2. pkt., fastsætter, at det er det enkelte udvalg selv, som eventuelt ved flertalsafgørelse beslutter, om andre end kommunalt ansatte, herunder andre kommunalbestyrelsesmedlemmer end udvalgets medlemmer, skal tilkaldes. Bestemmelsen fastslår endvidere, at sådan tilkaldelse kun kan finde sted, hvor dette er begrundet i hensynet til oplysningen af en sag. Det er alene udvalgets forhandlinger, ikke-udvalgsmedlemmerne kan overvære, ikke eventuelle afstemninger, cf. om kommunalt ansatte ...

Med hjemmel i bestemmelsen vil et udvalg også kunne give borgere m.fl. foretræde for udvalget.”

Bestemmelsen i § 20, stk. 4, 2. pkt., angår ikke-udvalgsmedlemmers muligheder for at deltage i forhandlinger under *udvalgmøder*. Det kan de, når udvalget (evt. efter en flertalsbeslutning) *tilkalder* dem, og det kan kun ske, når det er *ønskeligt af hensyn til en sags oplysning*.

En borger kan altså ikke kræve foretræde for et udvalg, men der er ikke noget i vejen for, at en borger, der mener at have oplysninger, der er af betydning for en sag, som udvalget skal behandle, kan rette henvendelse til kommunen med ønske om foretræde. I givet fald må forvaltningen – efter en faglig vurdering – oplyse udvalget om sådanne henvendelser, så udvalget kan tage stilling til dem. Udvalget vil også kunne tage stilling til et ønske om foretræde, som er fremkommet via et af udvalgets medlemmer.

I. B. Skal foretræde vedrøre en sag, som udvalget skal tage stilling til i det pågældende møde?

Som bestemmelsen i § 20, stk. 4, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse er formuleret, giver den mulighed for, at ikke-udvalgsmedlemmer kan tilkaldes til at oplyse en sag for udvalget. Det må således følge af bestemmelsen, at foretræde skal vedrøre en sag, som udvalget skal tage stilling til. Der følger derimod ikke af bestemmelsen, at foretræde skal vedrøre en sag, som udvalget skal tage stilling til det pågældende møde.

Det kan således ikke udelukkes, at foretræde kan tillades på et møde forud for det møde, hvor udvalget skal træffe beslutning i sagen. Dette vil efter omstændighederne være hensigtsmæssigt, hvis de under en borgers foretræde fremkomne oplysninger kan ventes at give anledning til yderligere undersøgelser eller lignende, jf. også nedenfor I.C. Udvalget vil således kunne tilkalde et ikke-kommunalbestyrelsesmedlem til et møde med henblik på at oplyse en sag, som udvalget f.eks. skal tage stilling til på sit næste møde. Det må fremgå af dagsordenen for det førstnævnte møde, at sagen alene er sat på dagsordenen for dette møde med henblik på oplysning.

Et udvalg kan således på den ene side ikke tilkalde en borger efter § 20, stk. 4, 2. pkt., med henblik på generelt at indhente oplysninger om forhold på udvalgets opgaveområde eller lignende. På den anden side kan udvalget godt behandle en sag, der mere generelt vedrører forhold på udvalgets opgaveområde, hvortil indhentelse af sådanne oplysninger fra borgere eller aktører kan være relevant, og så kan de indkaldes til at oplyse sagen i et møde. Som eksempel kan nævnes en sag, hvor udvalget skal formulere kommunens fremtidige politik eller retningslinjer for arbejdet på et bestemt område.

I.C. Skal udvalget udsætte sagens behandling, hvis der under et foretræde kommer oplysninger frem, som skaber tvivl om grundlaget for udvalgets beslutning?

Officialprincippet gælder også i sager, hvor et kommunalt udvalg skal træffe beslutning. En sag skal være således oplyst, at der foreligger et forsvarligt beslutningsgrundlag. Det kan være af betydning for vurderingen af, om det fornødne materiale for udvalgets stillingtagen til en sag foreligger, om udvalget skal træffe den endelige beslutning i sagen, eller om udvalget skal afgive indstilling i sagen til kommunalbestyrelsen. Se nærmere afsnit 3.1.1.2 i almindelige bemærkninger til lovforslaget, der ligger til grund for lov nr. 1470 af 17. december 2013, hvorved der i § 20, stk. 3, 3. pkt., blev indsat ”og det fornødne materiale til bedømmelse af de sager, der er optaget på dagsordenen”, jf. FT 2013-14, lovforslag nr. L 25.

Det er ikke udelukket, at der på et udvalgmøde, herunder gennem oplysning fra en borger, der har fået foretræde, kan opstå begrundet tvivl om, hvorvidt der foreligger et forsvarligt grundlag for udvalgets beslutning. I givet fald kan der blive tale om at udsætte udvalgets beslutning i sagen. Det er – som i kommunalbestyrelsen – udvalgets flertal, der træffer afgørelse om, hvorvidt der foreligger et forsvarligt beslutningsgrundlag.

II. Om andre muligheder for, at udvalg kan få mundtlige oplysninger fra borgerne.

II.A. Kan udvalg på andre måder end gennem foretræde i udvalgmøder få mundtlige oplysninger fra borgere om forhold på udvalgets område, herunder i konkrete sager?

Der er ikke noget i vejen for, at udvalg uden for rammerne af de almindelige udvalgmøder kan mødes med borgere, der ønsker at meddele udvalget oplysninger inden for dets opgaveområde.

Dette kan ske på forskellige måder, herunder eksempelvis ved etablering af en ordning, hvor borgere f.eks. på et bestemt fast tilbagevendende tidspunkt har mulighed for at mødes med udvalget og fremlægge oplysninger eller synspunkter om en sag eller fremkomme med oplysninger inden for udvalgets opgaveområde mere generelt.

Ligesom kommunalbestyrelsens indførelse af en spørgetid¹ må indførelse af en sådan ordning og dens nærmere form afgøres i den enkelte kommune. Kommunen er ret frit stillet med hensyn til, om den for et eller flere udvalg ønsker at etablere en sådan ordning eller ikke, og hvordan den i givet fald skal indrettes. Kommunen skal dog også i denne forbindelse overholde de almindelige regler, der gælder for den offentlige forvaltning, herunder bl.a. lighedsgrundsætningen. Ordningen behøver ikke at være begrænset til sager, som udvalget forventes at skulle træffe beslutning i, men må naturligvis være begrænset til udvalgets opgaveområde.

Da en sådan ordning ikke er en del af udvalgenes møder, vil den ikke kunne reguleres i udvalgets eventuelle forretningsorden, hvorimod der vil kunne fastlægges andre retningslinjer for ordningen.

II.B. Kan udvalget selv træffe beslutning om en sådan ordning, dens nærmere indhold og retningslinjer for ordningen?

Som udgangspunkt: ja. Dog er udvalgene i alle henseender underlagt kommunalbestyrelsens beslutninger, jf. § 11, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse.

Kommunalbestyrelsen vil således kunne træffe beslutninger eller fastsætte retningslinjer, der er til hinder for, at et udvalg kan beslutte en sådan ordning. Ligeledes vil kommunalbestyrelsen kunne fastlægge retningslinjer for sådanne ordninger, som udvalgene må holde sig indenfor.

II.C. Skal udvalget udsætte en sags behandling, hvis der fra en borger inden for rammerne af en sådan ordning kommer mundtlige oplysninger frem, som skaber tvivl om grundlaget for udvalgets beslutning i sagen?

Der henvises til besvarelsen af spm. I.C.

---

¹ Se evt. Resumédata-basen 82.8.4. Vejledende forretningsorden for spørgetid i kommunalbestyrelse. <https://resumedatabase.sim.dk/resumedatabasen/1982/8284-vejledende-forretningsorden-for-spoergetid-i-kommunalbestyrelse/>.